

Relax

Provence na moravském poli

Veronika Pejšová o tom, jak začala s přítelem pěstovat levanduli a co všechno z ní lze vyrobit

ČTĚTE
na straně 33

SOBOTA 4. BŘEZNA 2017

LIDOVÉ NOVINY

Ženy na vlně testosteronu

Nebojí se ukázat ostré lokty. S přehledem řídí velké firmy a uzavírají obchody za miliardy. Sbírají světové rekordy nebo třeba slouží v armádě a jsou ochotné jít do války. Daří se jim uspět v obrovské konkurenci, i když si občas musí odstraňovat bující chloupky pod nosem. Přesně tak podle obvyklých představ vypadají ženy, které mají nadbytek testosteronu. Ale co když je

to jinak?

LUDMILA
HAMPLOVÁ
spolupracovnice LN

Po dlouhá desetiletí byl testosteron vnímán jako hormon, který pohání muže a dává jim nejen větší fyzickou sílu, dravost či odvahu, ale také agresivitu, bojovnost či lepší prostorovou orientaci. Testosteron byl zkrátka něčím, co doslova střikalo z šaten hokejistů, vyrýsovaných těl kulturistů či porad vedení, kam ženy směly jen v roli sekretářek. Avšak zaběhnuté pořádky mizí a místa, která byla ještě donedávna vyhrazena jen mužům, obsazují ženy a právě ony rozhodují. Stejně tak testosteron přestává být něčím, co si obvykle spojujeme jen s muži. Tento hormon je totiž přirozeně vlastní také ženám, byť o něm obvykle neuvažujeme jako o „ženském“. O to větším překvapením pak mohou být účinky testosteronu na ženy, jejich zdraví a také chování v práci i soukromí. Jednoduchá rovnice, že čím více má žena v těle testosteronu, tím víc se projevuje „mužsky“, ale neplatí. Mnohdy je to právě naopak.

Elixír pro manažerky?

Větší ochota riskovat, ale také soutěživost se v byznysu hodí, a to bez ohledu na pohlaví. A právě tyto vlastnosti mohou ovlivnit profesní úspěch a přímo souvisí s hormonem testosteronem. Už v roce 2009 byla v americkém žurnálu *Proceedings Of The National Academy Of Sciences* publikována studie, která ukázala, že podobně jako muži jsou i ženy s vyšší hladinou testosteronu více ochotné finančně riskovat. Současně si také po ukončení svého vysokoškolského studia častěji volily riskantnější kariérní cestu, kdy sice mohly hodně ztratit, ale také velmi získat. Nebylo to poprvé, kdy se pozornost vědeckých týmů zaměřila na to, jak testosteron působí na „mužské“ chování. Už dříve bylo prokázáno, že existuje lineární souvislost mezi hladinou testosteronu a soutěživostí či dominantním chováním. To samo o sobě ale neznamená, že muži jsou díky vyššímu množství testosteronu „biologicky předurčení“ k tomu, aby byli v byznysu úspěšnější než ženy, a ani to, že ženy, které mají běžnou hladinu tohoto hormonu,

uspět nemohou. Přesto se čas od času objeví nápad, že by stačilo ženám v řídicích pozicích přidat testosteron uměle, aby se dokázaly ještě více „pochlapit“ a vést samy sebe i své firmy k větším úspěchům. Užívání mužského hormonu vytiženými ženami se rozmáhá hlavně ve Spojených státech, odkud trend pomalu proniká do země západní Evropy. Částečně se o to postarala takzvaná anti aging medicína (tedy medicína proti stárnutí), která ženám středního věku nabízí doplňování hormonů, jichž přirozeně ubývá s věkem, a to včetně testosteronu. Díky němu se jim má vrátit sexuální apetit, vymizet únava a také mají získat tu správnou razantnost, jež se hodí v byznysu.

Testosteron tak získal pověst takřka „zázračného“ hormonu síly, či dokonce mláde. Vede to k tomu, že po něm sahají mnohé ženy v naději, že díky němu bu-

Ženy s vyšší hladinou testosteronu jsou více ochotné finančně riskovat. Současně si také po ukončení svého vysokoškolského studia častěji volily riskantnější kariérní cestu.

dou krásnější, energické a fit i léta po nástupu menopauzy. Přes internet si pak kupují různé testosteronové náplasti či krémy.

V angličtině vyšlo i několik knih o tom, jak testosteron může doslova proměnit ženskou menopauzu a změnit život k lepšímu, například *The Secret Female Hormone: How Testosterone Replacement Can Change Your Life*, kterou napsala gynekoložka Kathy Maupinová. V USA je ženám každoročně předepsáno na dva miliony receptů na testosteron. To ale ještě neznamená, že by umělé podávání testosteronu byl za všech okolností dobrý nápad. Je tu totiž hned několik zádrhelů: zásahem do přirozené hladiny vlastních hormonů totiž ženy mohou ovlivnit nejen své chování, ale i zdraví, a to ne právě příznivě. Příliš mnoho testosteronu po dlouhou dobu vede k změně toho, jak tělo pracu-

je s tuky a cukry, čímž může dojít k ovlivnění metabolismu. Proto jsou ženy s vyšší hladinou testosteronu více ohroženy vznikem cukrovky 2. typu a tím pádem i onemocněním srdce a cév.

Americký úřad pro dohled na léky Food and Drug Administration (FDA) testosteron v žádné podobě neschválil jako lék pro ženy, ať už na potíže spojené s menopauzou, či na pokles libida. Stejný postoj má i český Státní ústav pro kontrolu léčiv (SÚKL). Testosteron je schválen a legálně používán pouze u mužů. Důvodů je hned několik. Jednak chybí přesvědčivé vědecké důkazy, že by terapie byla účinná, naopak je spojována s rizikem závažných vedlejších účinků.

Zaslepení hormonem

Nákup hormonálních preparátů po internetu je navíc velmi rizikový. Za prvé jde o porušení zákona, protože se u nás nesmí takto obchodovat s léky vázanými na lékařský předpis. A za druhé kupující nemá jistotu, že dostane to, co si objednala. V případě takzvaných bio-identických hormonů může jít o pokoutně vyráběné padělky, které rozhodně nejsou „přírodní“, byť se tak tváří. „Opravdu nejsou bezpečnější než léky, které vám předepíše lékař, jen proto, že mají označení „přírodní“,“ varuje lékařka Kathleen Uhl, která se v rámci FDA zabývá právě problematikou ženského zdraví. Podle ní je třeba si uvědomit, že prodejce napíše cokoliv, jen aby dosáhl zisku.

Navíc více testosteronu ve vedení firem ještě automaticky neznamená lepší ekonomické výsledky a více peněz pro management. Příkladem může být poslední ekonomická krize, která zasáhla globální ekonomiku. Tehdy neurovědce John Coates z britské Cambridge University publikoval výzkum naznačující souvislost mezi tím, že velké množství testosteronu u mužů obchodníků vede ke stavům podobným euforii, kdy ovšem podcení možná ekonomická rizika. Testosteron je spolu s dalšími hormony svým způsobem zaslepení a oni nevnímají negativní informace. Následně při rozhodování riskují příliš, což se nakonec na výsledcích firem projeví hned několik zádrhelů: Řešením v takové situaci je podle Coatese přivést do rozhodujících pozic více žen. Oproti mužům mají přirozeně zhruba 8x až 10x méně testosteronu, a tedy i menší sklony podcenit rizika, což by naopak mohlo pomoci roz-

FOTO SHUTTERSTOCK